

فهرست

۵	مقدمه مولف
۷	پیشینه تاریخی ارگ (کاخ گلستان)
۲۴	دروازه‌های کاخ گلستان
۲۷	نکبه دولت
۲۹	کاخ نگارستان
۳۱	قصر قاجار
۳۴	کاخ صاحبقرانیه
۳۷	قصر دوشان تپه
۳۹	کاخ عشرت آباد
۴۱	کاخ سلطنت آباد
۴۳	باغشاه
۴۵	کاخ یاقوت (سرخه حصار)
۴۷	کاخ فرح آباد
۴۹	قصر فیروزه
۵۲	کاخ سعدآباد
۵۳	کاخ اوشان
۵۴	کاخ شهرستانک
۵۶	کاخ مسعودیه
۵۹	کاخ سلیمانیه
۶۱	کاخ گرگان
۶۲	ارگ ساری
۶۴	کوشک چشمه‌علی دامغان
۶۵	ارگ تبریز
۶۸	باغ شمال
۷۱	قصر سپهر برین سلطانیه
۷۳	کاخ شمس الاماره بندرانزلی
۷۵	باغ تخت شیراز
۷۷	عمارت آینه شیراز

۴/ کاخ‌های قاجاریه در گذر زمان

۷۹	مجموعه عمادیه کرمانشاه
۸۱	ضمائم
۹۵	تصاویر
۱۲۵	پلان‌ها
۱۴۳	منابع و مآخذ

مقدمه مولف

تهران شهری محصور در میان ساختمان‌ها و مملو از جمعیت روزگاری روستایی زیبایی بود که سرسبزی و آب و هوای دل‌انگیزش به هر رهگذری نشاط می‌بخشید تا جایی که حتی شاهان تیموری، صفوی و اخلاف آنها را شیفته خود ساخت. این پایان کار نبود چرا که قاجارها با انتخاب تهران به پایتختی اعتبارش را دوچندان ساختند. در دوره زمامداری ایشان تهران از روستایی کوچک به شهری بزرگ مبدل گردید که شاهان با ساخت کاخ‌ها و عمارات متعدد مزین به انواع تزیینات که در نوع خود شاهکاری به حساب می‌آمدند شکوه خاصی به آن بخشیدند. این مکان‌ها سنبل قدرت حکمرانان قاجار بود در نتیجه هر یک از ایشان خصوصاً ناصرالدین‌شاه با تقلید از اسلاف خویش و تحت تأثیر ظواهر غرب بناهای رفیعی بنا نهادند تا نشان دهنده قدرت و سیطره پادشاه باشند. با این همه اکثر کاخ‌های تهران که روزگاری غرق در نور و شادی و سرشار از جنب و جوش بودند. به مرور با ضعف و گرفتاری حکمرانان ناتوان قاجار به فراموشی سپرده شدند کمتر یاد و نشانی از آن عمارات باشکوه باقی ماند. در طی این دوره به برخی از این کاخ‌ها لطمات سنگینی وارد آمد و یا حتی تعدادی از آنها به-طور کامل از میان رفتند. بدین ترتیب کمتر کسی از وجود این آثار ارزشمند

و گذشته آنها که قسمتی از سند هویتی شهر تهران و نشان دهنده اوج سلیقه و خلاقیت هنرمندان و معماران آن عصر بوده است، اطلاعی دارد.

از این رو سعی و اهتمام نگارنده بر آن بوده تا با شناسایی و معرفی کاخ‌ها و عمارات سلطنتی قاجاری واقع در شهر تهران و نقاط پیرامون آن که تنها اطلاعات مختصر و پراکنده‌ای از آنها در میان عکس‌ها و منابع تاریخی وجود دارد برگمی فراموش شده از تاریخ پایتخت دو‌یست ساله ایران را آشکار نماید تا دیگران نیز به دور از هیاهوی این شهر پر ازدحام با این اماکن تاریخی آشنا گردند. به همین منظور مجموعه‌ای در باب معرفی هر یک از کاخ‌ها بر اساس قدمشان گردآوری شد که در هر قسمت آن به چگونگی شکل‌گیری هر عمارت، ویژگی‌های آن و سرنوشت آنها پرداخته شده است.